

***Творча спадщина
Василя Сухомлинського
в діалозі з актуальними
проблемами сучасної освіти***

План проведення

- 1.** В.О.Сухомлинський. Його літературно-педагогічна творчість та життєвий шлях.
- 2.** Формування творчої особистості школяра. З педагогічної спадщини В.О.Сухомлинського.
- 3.** В.О.Сухомлинський про виховання. Книжка, як засіб формування моральних цінностей школярів.
- 4.** Василь Сухомлинський про професію вчителя.
- 5.** Павлиська середня школа – творча лабораторія В.О. Сухомлинського.
- 6.** “Батьківська педагогіка” Василя Сухомлинського.
- 7.** Ідеї формування культури здоров’я школярів у педагогічній спадщині Василя Сухомлинського та їх втілення в практику роботи сучасної школи.

**В.О. Сухомлинський.
Його літературно – педагогічна
творчість
та життєвий шлях.**

**Корженкова Галина
Олексіївна
вчителька української мови
та літератури
Бершадської ЗОШ І-ІІІ
ступенів №3**

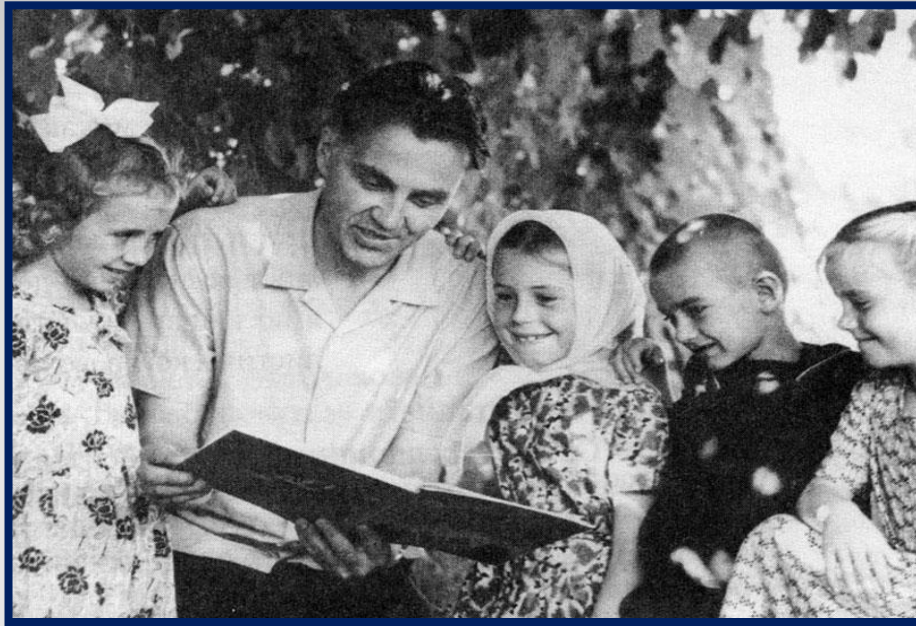
*Без будь-кого з нас Батьківщина
може обійтися, але будь-хто з
нас без Батьківщини – ніщо.*

Василь Сухомлинський

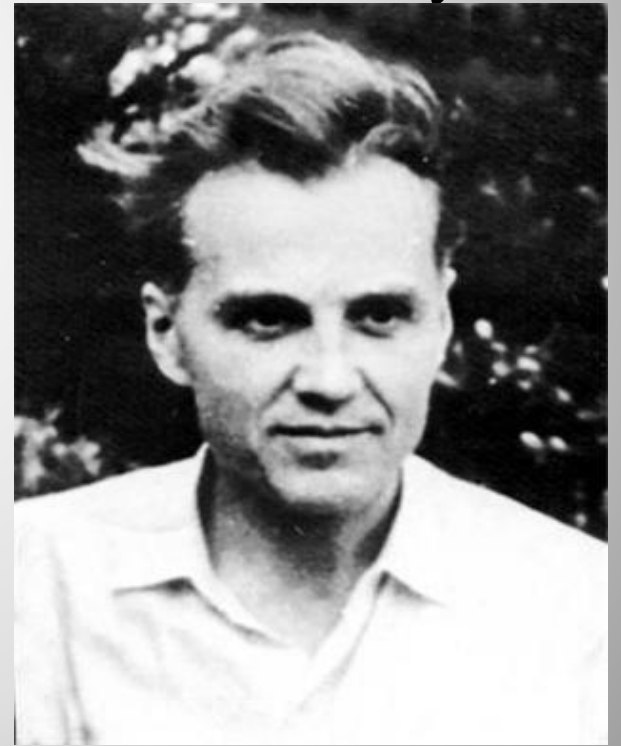
В. О. Сухомлинський-
автор 41 монографії і
брошури, більше 600
статей, 1200 оповідань і
казок. Загальний тираж
його книг становить
близько 4 млн.
екземплярів на різних
мовах народів нашої
країни і світу. Всі праці
Сухомлинського дають
переконливе уявлення не
тільки про
різносторонність
педагогічних підходів
Сухомлинського, але і про
цілісність всього його
педагогічного мислення.

Твори В. Сухомлинського видані 53-а мовами світу, загальним тиражем майже 15 млн. примірників. Книга «Серце віддаю дітям» перекладена на 30 мов світу і витримала 54 видання.

Життя та педагогічна діяльність В.О. Сухомлинського

- 28 вересня 1918 року народився в селі Василівка Онуфрієвського району Кіровоградської області у незаможній родині.
- 1926-1933 роки – навчання у
- Василівській семирічці.
- 1934 р. – розпочав навчатися у Кременчуцькому педагогічному інституті, проте через хворобу мусив залишити навчання.
- З 1935 р. працює вчителем української мови та літератури у школі Онуфрієвського район

- 1936-38 р. – навчання на заочному відділі Полтавського педагогічного інституту, де здобув кваліфікацію вчителя української мови та літератури.
- 1938-45 р. – працює завідуючим навчальною частиною Онуфрієвської середньої школи.
- 1941-42 р. – участь у Великій Вітчизняній війні.
- З червня 1942-44 р. – працює директором і вчителем російської мови в смт. Ува Удмуртської АРСР.
- 1944-48 р. – очолює Онуфрієвський районний відділ народної освіти та викладає в школі за сумісництвом.
- 1948 р. – у зв'язку з особистими клопотаннями призначений директором Павлиської середньої школи.
- 1949 р. – виступає зі статтями на сторінках журналів.
- 1955 р. – захищає кандидатську дисертацію.

- 1956 р. – виходить друком монографія “Виховання колективізму у школярів”.
- 1958 р. – присвоєно звання “Заслужений вчитель шкіл УРСР”
- 1960 р. – твір “Павлиська середня школа”.
- 1968 р. – обраний делегатом Всесоюзного з'їзду вчителів і присвоєно звання Героя Соціалістичної праці.
- 1974 р. – трилогія “Серце віддаю дітям”, “Народжений громадянином”, “Листи до сина” удостоєна Державної премії УРСР.
- 2 вересня 1970 р. – його не стало (через отримане поранення під Смоленськом у роки Великої Вітчизняної війни).

**Формування творчої особистості
школяра.**

**З педагогічної спадщини В.О.
Сухомлинського**

**Рудь Галина Іванівна –
вчителька початкових класів
Бершадської ЗОШ І-ІІІ
ступенів №3**

Формування творчої особистості молодшого школяра В.О.Сухомлинський вважав не додатковою метою, а важливою складовою в організації всього цілісного навчально-виховного процесу.

Умови для розвитку таланту

- ❖ Творча діяльність учителя;
- ❖ Взаємозв'язок між розумовою і фізичною творчою працею;
- ❖ Атмосфера емоційного комфорту.

The diagram consists of a central orange circle with a dark blue outline, containing the title text. Surrounding this central circle are four other circles, each with a dark blue outline and a different color: light green (top-left), light green (top-right), light purple (bottom-left), and light blue (bottom-right). Each of these four outer circles contains a number and a component name in bold brown text. The entire diagram is set against a light gray background with a white border.

***Модель
структурних
компонентів
творчої
особистості
молодшого
школяра***

**1.Пізнавальний
компонент**

**3.Емоційно-
вольовий
компонент**

**2.Мотиваційний
компонент**

**4.Конституційний
компонент**

“Ступінь творчості – це не сума знань, а особлива спрямованість інтелекту, особливий взаємозв’язок між інтелектуальним життям особистості й виявленням її сил в активній діяльності...Я б назвав творчість самою суттю життя в світі знань і краси.”

Василь Сухомлинський

Співпереживання (не тільки до людини, а й до всього живого)

Творча думка (не будь-яка, а самостійна)

Природа (обов'язкова і постійна взаємодія з нею) і краса

Структурні
елементи
педагогічної
системи

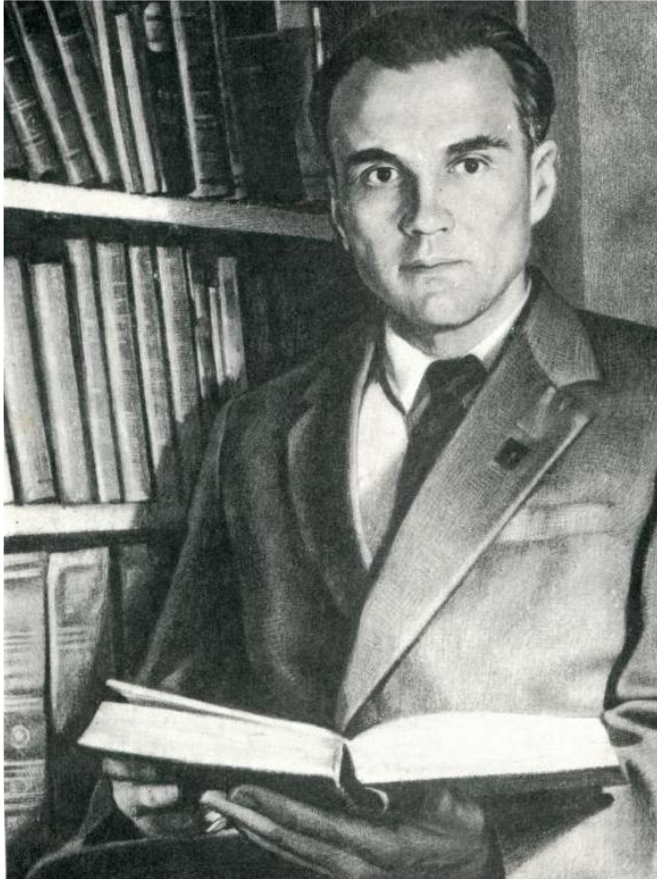
Творча праця (тобто праця не тільки корисна, а й та, яка щось створює в самостійних умовах пізнання і творчості)

Педагогічна спадщина В.О.Сухомлинського щодо формування людини-творця – невичерпне джерело ідей для закладання фундаменту школи майбутнього, школи завтрашнього дня. Вона сприяє вирішенню завдань нової школи України ХХІ століття і педагогічної науки щодо формування творчої особистості молодшого школяра

**В.О. Сухомлинський про виховання.
Книжка як засіб формування
моральних цінностей школярів.**

**Лавренюк Галина Михайлівна –
вчитель початкових класів
Бершадської ЗОШ І-ІІІ ступенів №3**

**“Книжка є одним
із засобів
формування
морального
потенціалу
особистості, який
складається з
комплексу
добродійностей
людини.”**

В.Сухомлинський

Одним із найвагоміших джерел формування моральної поведінки у молодших школярів В.О. Сухомлинський вважав книжку, бо хороша книга здатна впливати на долю людини

Цікаві книжкові виставки найбільш ефективно сприяють залученню молодших школярів до читання, виховуючи у них моральні цінності

Форми роботи з популяризації книжки:

- складання й донесення до кожної дитини рекомендаційних списків літератури;
 - цікаві книжкові виставки;
 - тематичні куточки;
 - створення кімнати Казки;
- різні види читань: читання вголос, повторне читання, колективні читання, вечори та ранки виразного читання, уроки читання художніх творів;
 - художні розповіді;
 - бібліотечні уроки;
 - літературні гуртки;
- свята книги і рідного слова.

Саме казка сприяє вихованню у молодших школярів відповідальності за свої вчинки, слова, ставлення до навколишнього світу, адже усвідомлення суті моральних ідей досягається не гучними словами і фразами, а емоційністю, глибиною розкриття істини і показом величчя людського розуму. “Казка – це зернина, – зазначав Василь Олександрович, – з якої проростає паросток емоційних станів і ситуацій”.

На думку В.О. Сухомлинського, казка – витвір народу – чудовий засіб виховання.

Учні нашої школи беруть активну участь у конкурсах “Рукотворна книжка”, “Відгук на сучасну дитячу прозу”, де стають призерами та переможцями

Форми виховної роботи з молодшими школярами ґрунтувалися на усвідомленні В.О. Сухомлинським школи як колиски народу, колиски духу і культури народної, що живе насамперед у книзі. Для нас це передусім:

Цікаві і змістовні бібліотечні уроки з використанням передових інтерактивних технологій

Найяскравіше і найзнаменніше свято Книги або свято Букварика. Традиційні подарунки дітям до свята – книги!

Робота театральної студії "Гармонія", де учні розвивають свої творчі здібності та таланти з подальшими виступами перед учнями та вихователями дитячих садочків

**У школі може бути все, але якщо нема книжок,
потрібних для різнобічного розвитку людини, для
її багатого духовного життя, якщо книжку не
люблять і байдужі до неї, це ще не школа.**

**Збільшення та збереження
книжкового фонду шкільної
бібліотеки реалізується завдяки:**

**Традиційній акції “Подаруй
бібліотеці книгу!”**

Роботі Книжкової лікарні

“Тільки ставлення до книжки як до найважливішої і вічної, неперехідної духовної цінності, - стверджував Василь Олександрович, - створює ставлення до школи як до колиски народу”.

**Конкурс,
оголошення якого
з нетерпінням
очікує кожен читач
– “Закладка для
книг”**

“Щоб підготувати людину духовно до самотійного життя, треба ввести її в світ книжки”.

Василь Сухомлинський

Василь Сухомлинський про професію вчителя

Попук Валентина Миколаївна –
вчителька світової літератури
Бершадська ЗОШ I-III ступенів №3

Кожна дитина повинна бути щасливою
В.Сухомлинський

Умови ефективної роботи вчителя:

- ✓ професійно – педагогічна спрямованість;
- ✓ теоретична підготовленість, загальна культура;
- ✓ усвідомлення важливості самоосвіти;
- ✓ логічна послідовність, науковість у її здійсненні.

**Вчительська професія, - це людинознавство,
постійне, те, що ніколи не припиняється,
проникнення у складний духовний світ людини.
Чудова риса – постійно відкривати в людині
нове, дивуватися новому, бачити людину в
процесі її становлення – один із тих коренів, які
живлять покликання до педагогічної праці.
Василь Сухомлинський**

Специфікою праці педагога є вміння спроектувати особистість учня. Але цього можна досягнути тільки у випадку, коли є конкретне уявлення про те, якою повинна бути особистість дитини, які якості в ній потрібно сформувати і яким чином це можна зробити.

Проте “кінцевий результат педагогічної праці можна побачити не сьогодні, не завтра, а через дуже тривалий час. Те, що ви зробили, сказали, зуміли прищепити дитині, інколи виявляється через п’ять – десять років”.

Основні вимоги до діяльності вчителя, сформовані В.О. Сухомлинським:

1. Систематичне піклування про всебічний розвиток дитини.
2. Любов до дітей і кожної окремої дитини.
3. Повага до дитини, вміння бачити в кожній людині особистість.
4. Віра в дитину як запорука педагогічного успіху.
5. Глибоке знання дитини.
6. Розуміння дитини – педагогічна емпатія.
7. Бережливе ставлення до духовного світу і природи дитини.
8. Вміння розвивати у дитини почуття власної гідності.
9. Вміння включати дитину в коло інтересів, життя і турбот інших людей.

Бути другом, мудрим радником дитини.

Наша праця – це повсякчасна зміна ситуацій, що викликає то посилене збудження, то гальмування. Тому вміння володіти собою, тримати себе в руках – одне з найбільш необхідних умінь, від якого залежить і успіх, і його здоров'я. Невміння правильно гальмувати щоденні й щогодинні збудження, не вміння володіти ситуаціями – ось, що передусім висотує серце, виснажує нервову систему вчителя.

Василь Сухомлинський

О.В. Сухомлинський наголошував, що “у вчителів, які не вміють бачити і відчувати світ дитинства з його складною емоційною гармонією, часто спостерігаються неврогенні розлади, серед них найбільш неприємним і часто грізним буває виснаження нервових сил”.

Якості педагога - майстра:

- 1) "Учительська професія - це людинознавство, постійне проникнення в складний духовний світ людини, який ніколи не припиняється... Це подив перед багатогранністю і невичерпністю людською";
- 2) " ... практична педагогіка - це знання й уміння, не тільки доведені до ступеня майстерності, але й підняті до рівня мистецтва... виховувати й відчувати її індивідуальний світ";
- 3) " Наріжний камінь педагогічного покликання - це глибока віра в можливість успішного виховання кожної дитини». Терплячість до дитячих слабостей, мудрість в розумінні дитини, конфліктів:
- 4) «Гармонія серця і розуму» педагога. «Чуйність, сердечна турбота про людину - це плоть і кров педагогічного покликання»;
- 5) «... Уміння настроювати себе на задушевну розмову з учнем, особливо з підлітком, надзвичайно важливе в тій майстерні педагогічних засобів, яку повинен створити для себе кожний учитель. Це вміння треба виховувати в собі, створювати, удосконалювати, «відшліфовувати», робити тоншим і більш дійовим... необхідно глибоко проникати в душу дитини, вдумуватися в те, чим вона живе, як вона дивиться на світ, чим є для неї люди, що оточують її.

Дорогий мій колега, щоб стати справжнім вихователем, треба пройти цю школу сердечності - протягом тривалого часу пізнавати серцем усе, чим живе, що думає, з чого радіє й чим засмучується ваш вихованець. Це одна з найтонших речей у нашій педагогічній справі»

“ Виховання – це не якісь спеціально, штучно організовані “ заходи ”, це насамперед спосіб життя. У руках педагога – сильний і водночас небезпечний інструмент, який вимагає великої мудрості й обачності, - влада над людиною”.

Головними рисами такого вихователя – гуманіста є :

1. Мудрі любов і влада педагога над розумом і душею дитини.
2. Багатство думки, висока загальна культура.
3. Спільні з дитиною погляди на життя, людину як найвищу цінність.
4. Здатність зцілення душевних ран дитини.
5. Ніжне, ласкаве ставлення до дитини.

«Батьківська педагогіка»

Василя
Сухомлинського

Виступ підготувала
Резнік Олена Василівна
(вчитель початкових класів
Бершадської ЗОШ І-ІІІ ст. №3)

- Закон України «Про охорону дитинства»;
- Закон України «Про соціальну роботу з сім'ями, дітьми та молоддю»;
- «Концепція Державної цільової соціальної програми підтримки сім'ї до 2016р.»;
- «Декларація про загальні засади державної політики стосовно сім'ї та жінки»;
- «Концепція державної сімейної політики»;
- «Концепція безпечного материнства»;
- Довгострокова програма поліпшення становища жінок, сім'ї, охорони материнства і дитинства.

Григорій Ващенко

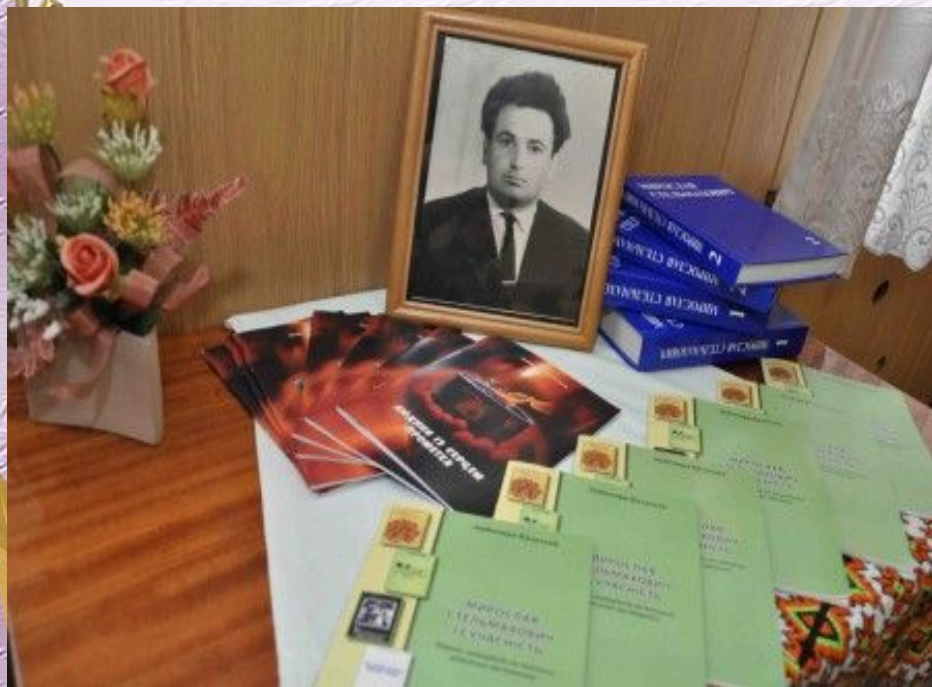
Антон Макаренко

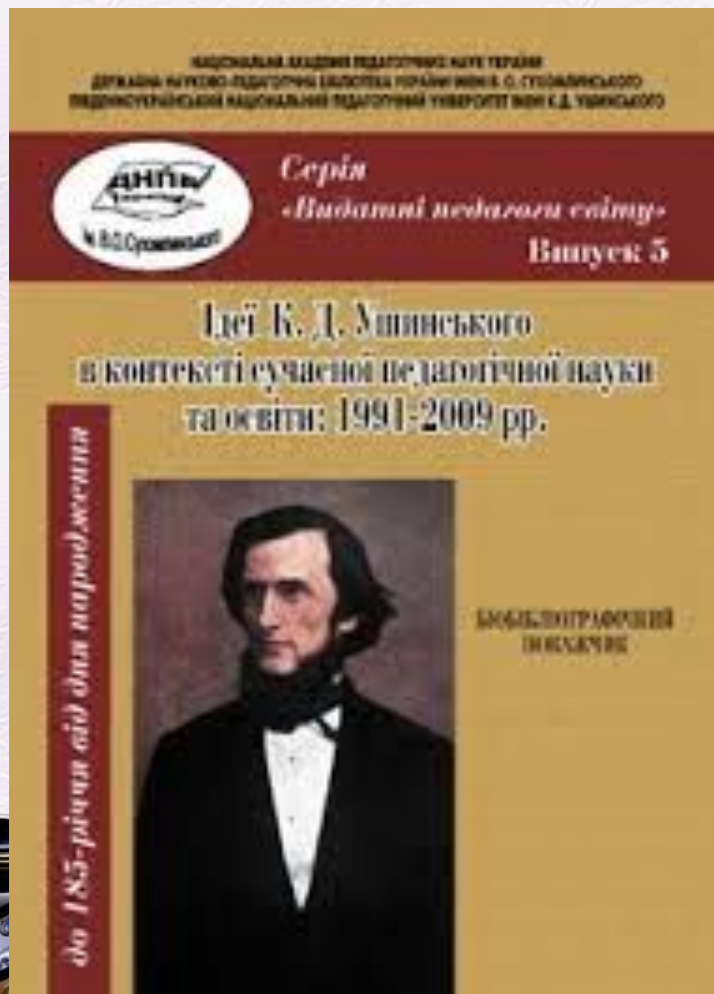
Софія Русова

Мирослав Стельмахович

Костянтин Ушинський

Тамара Алексєєнко

к. пед. н., с. н. с., завідувач лабораторії соціальної педагогіки

Мирослав Боришевський

Ірина Зверєва

Інститут проблем
виховання
НАПН України

**Василь
Олександрович
Сухомлинський**

<http://aida.ucoz.ru>

**Сім'я – школа справжньої
людської любові – любові
відданої й строгої, ніжної
й вимогливої.**

Василь Сухомлинський

З історії родинного виховання ...

Тест "Перевіримо, які ми батьки"

1. Чи допомагаєте ви вранці дітям одягатися?
2. Чи домагаєтесь ви того, щоб ваша дитина завжди була вдягнена бездоганно?
3. Чи тримаєте ви дитину за руку, переходячи через дорогу?
4. Чи часто ви повторюєте: "Ось виростеш великий, як тато .."?
5. Чи переконуєте дитину в тому, що вона повинна бути кращою однолітків?
6. Чи дозволяєте ви собі в присутності дитини критикувати її вихователів і вчителів?
7. Чи втручаєтесь ви в дитячі суперечки і конфлікти?
8. Чи використовуєте в розмові з дитиною таке порівняння, як "А от в дитинстві..."?
9. Чи вимагаєте, щоб дитина завжди повідомляла вас, чим зайнята і з ким дружить?
10. Відчуваючи недовір'я до інших батьків, чи пропонуєте ви своїм дітям не ходити в гості до друзів і товаришів, а запрошувати їх до себе?

Відповідати на запитання слід: "так", "ні", "інколи". За кожну відповідь "так" - 3 бали, "ні" - 1 бал, "інколи" - 2 бали.

Від 10 до 15 балів. Вам відомо, що не можна виховувати дитину за допомогою заборон, не можна зловживати опікою, настановами та моралізуванням. Ви правильно сприймаєте факт дорослішання сина чи доньки, більше того, ви допомагаєте їм у становленні самостійності, прагнучи, щоб вони зберегли довір'я до вас.

Від 16 до 23 балів. Вам важко, але ви допускаєте, що ваша донька має в житті власну стежку, що вона може бути не згідна з вами. Ви завжди згодні з учителями, і тому із ними у вас не виникає взаєморозуміння. Вам важко жити з думкою, що ваша дитина росте і дорослішає, що її залежність від батьків зменшується. Дайте їй трохи більше волі - це конче потрібно і вам, і їй.

Від 24 до 30 балів. Вам не вдалося налагодити належні стосунки з учителями, ні з друзями та однолітками вашого сина чи доньки у надмірній, хворобливій любові до своєї дитини. Ви живете викликаючи у неї роздратування, у ній для вас - весь сенс життя. Навряд чи це сприяє вихованні дитини, налагодженню нею контактів з людьми, що її оточують, неодмінно слід змінити стиль поведінки, відмовитися від ланцюгів, в кували власну дитину. Ви переконаєтесь, наскільки легше стане вам і у вас вивільниться час, і ви зможете більше уваги приділити чоловікові.

Анкета "Чи знаєте ви своїх дітей?"

1. Чим особливо цікавиться ваша дитина?
2. Який улюблений предмет вашої дитини?
3. Хто є улюбленим вчителем вашої дитини?
4. Яку останню книгу прочитала ваша дитина?
5. В які ігри любить грати ваша дитина?
6. Де виконує домашні завдання ваша дитина?
7. З ким із учнів з класу дружить ваша дитина? Що знаєте ви про її друзів?
8. Де, коли і як проводить свій час разом із друзями ваша дитина після занять у школі?
9. Які клуби, гуртки, секції відвідує ваша дитина?
10. Які телепередачі любить ваша дитина?
11. Як ви можете допомогти своїй дитині у навчанні?

Робота школи

Батьківські збори

Спільні виховні години

Батьківський всеобуч

Подорожі, екскурсії, тощо

Анкетування

Дні відкритих дверей

Спортивні змагання

